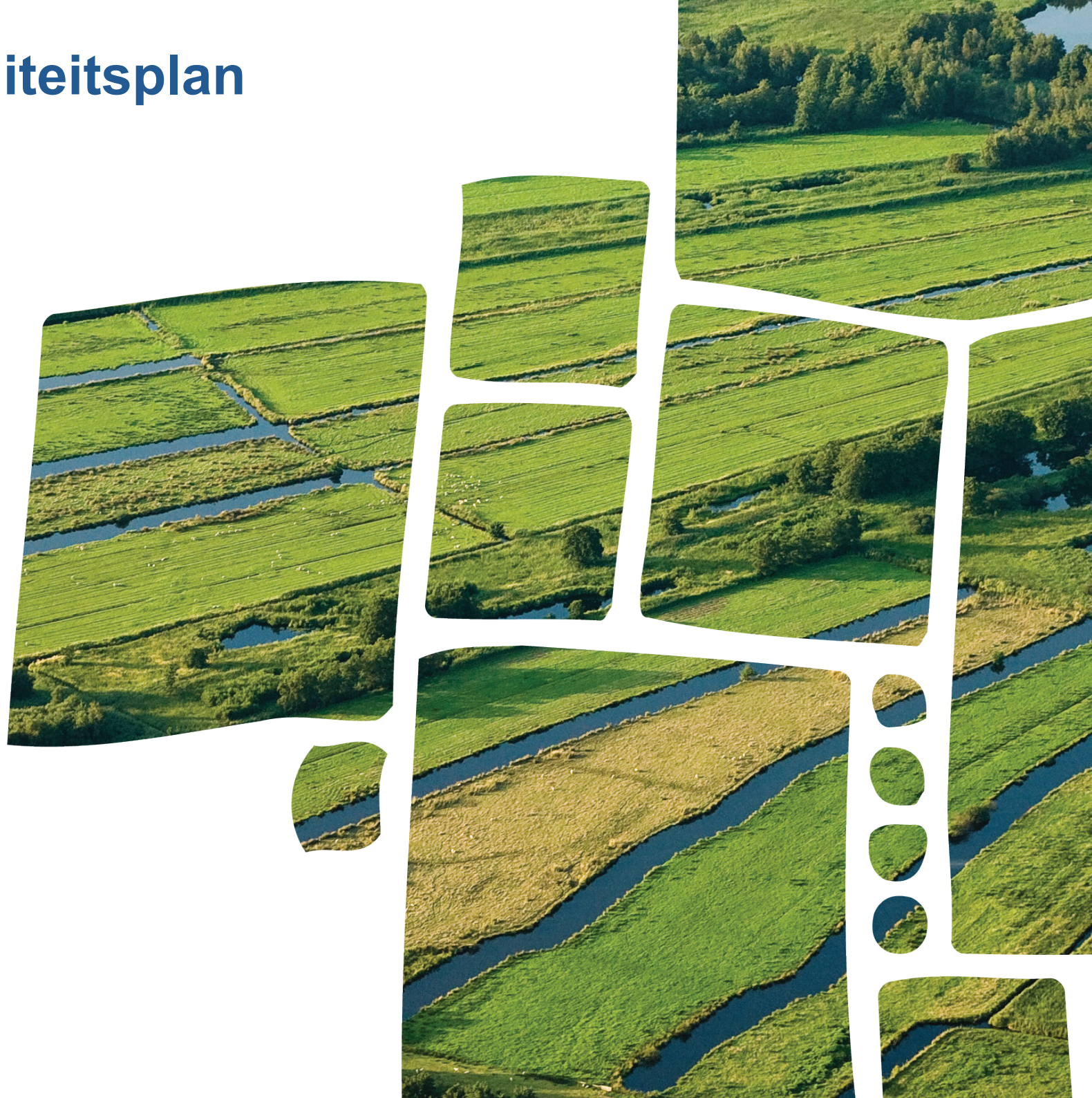

Ruimtelijk kwaliteitsplan

Losser, Koopsweg 1

Ruimtelijk kwaliteitsplan
Losser, Koopsweg 1

Almelo, Groningen, Utrecht, Zwolle
0546 - 45 44 66 | info@bjz.nu | www.bjz.nu

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Omgevingsanalyse	7
2.1 Natuurlijke ondergrond	8
2.2 Landschapstype	10
2.3 Huidige situatie	11
3. Beleid	13
3.1 Omgevingsvisie Overijssel	14
3.2 Landschapsontwikkelingsplan	15
4. Onderbouwing landschapsplan	16
4.1 Uitgangspunten	17
4.2 Groenstructuren en inrichting	19
4.3 Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving	20
5. Aanleg en beheer	21
5.1 Algemene aanplantinstructie	22
5.2 Specifieke aanplantinstructie	22
5.3 Specifiek beheer	22

1.

Inleiding

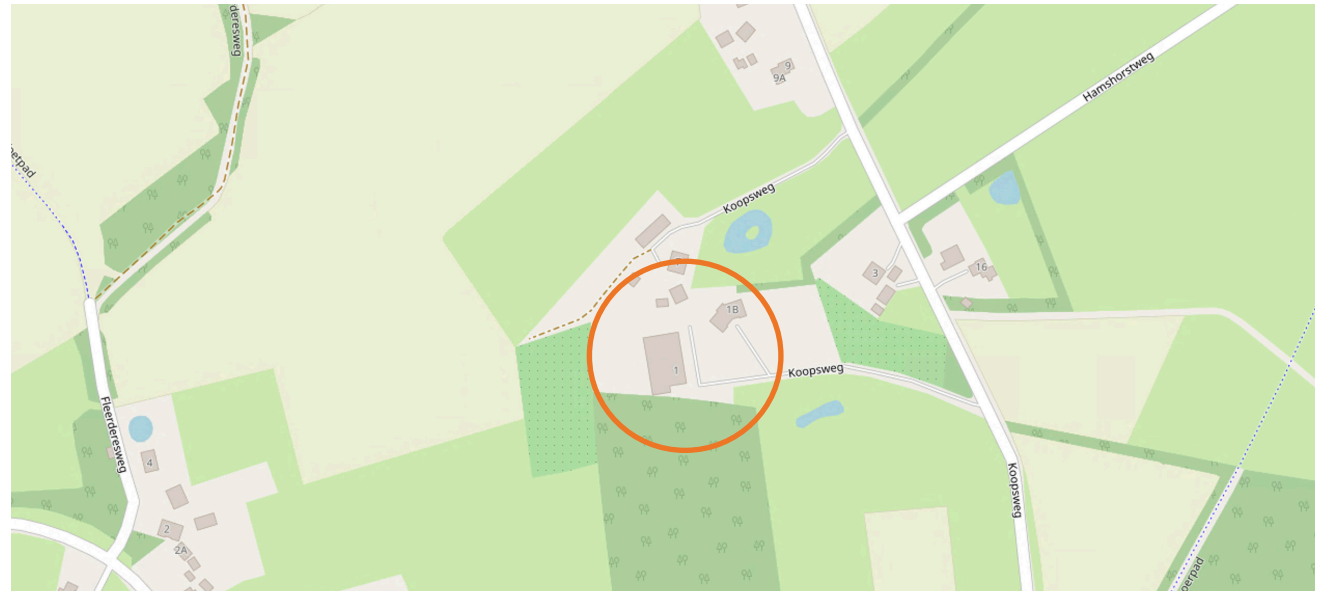
In dit hoofdstuk wordt het projectgebied geïntroduceerd en daarnaast een toelichting over het plan gegeven.

1. Inleiding

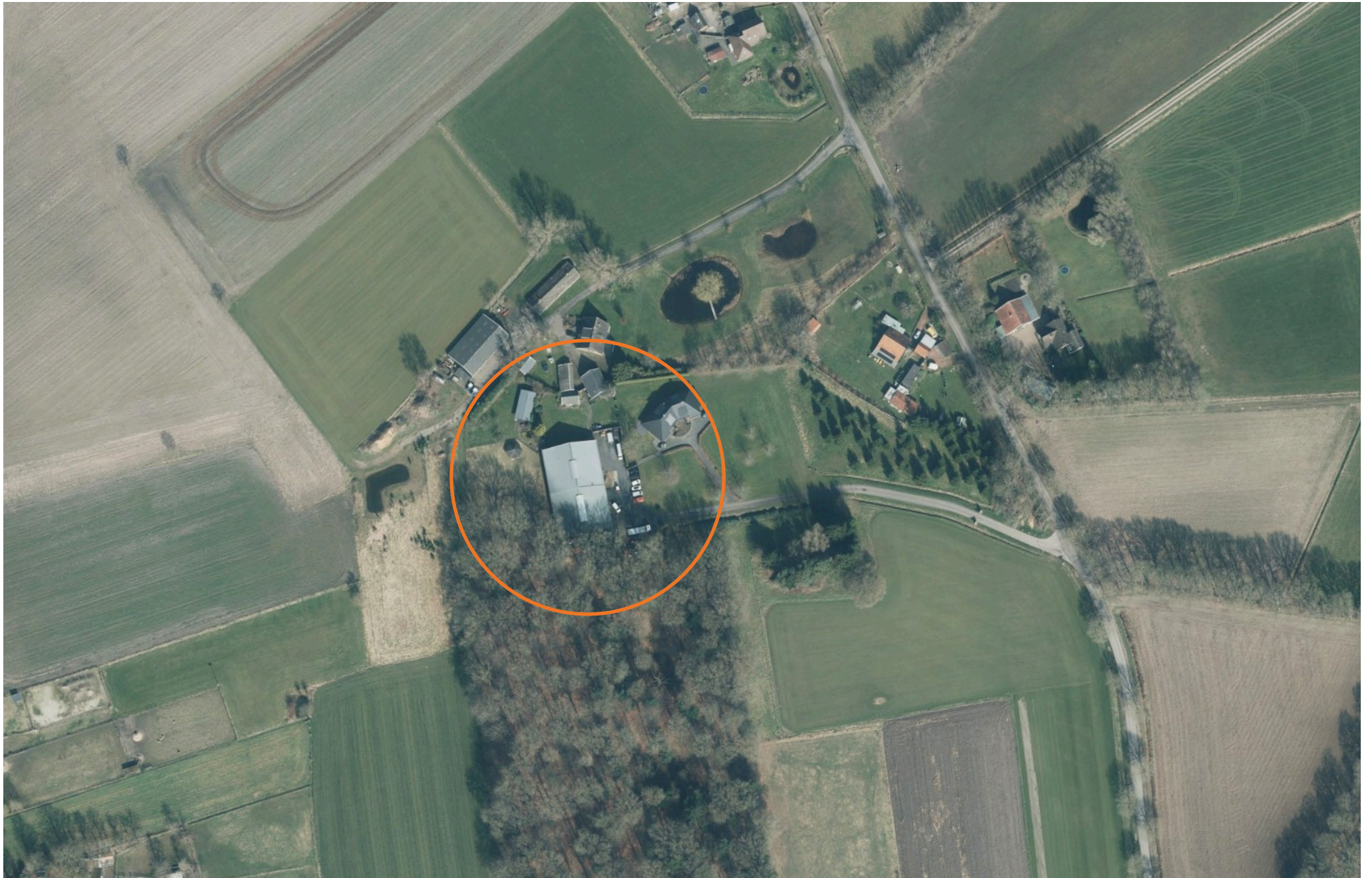
Voorliggend plan heeft betrekking op het bedrijfssperceel aan de Koopsweg 1 in het buitengebied van De Lutte. Ter plaatse is een mechanisatiebedrijf gevestigd.

Het voornemen bestaat om een nieuwe opslaghal te bouwen om zo meer ruimte te creëren voor opslag van machines, bouwstoffen en overige materialen.

De gemeente Losser wil in principe meewerken aan de voorgenomen ontwikkeling, mits de ruimtelijke kwaliteit op de beoogde te bouwen plek geborgd wordt en er een aanvullende investering in het kader van de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving plaatsvindt. BJZ.nu is gevraagd een visie te geven op de inrichting van het perceel in de gewenste situatie, waar in voorliggend ruimtelijk kwaliteitsplan invulling aan wordt gegeven. Het ruimtelijk kwaliteitsplan is gebaseerd op een analyse van het landschap en het van toepassing zijnde beleid. Daarnaast zijn de wensen van de initiatiefnemer in het plan verwerkt.

Afbeelding 1 Locatie projectgebied (Bron: Plattekaart.nl)

Afbeelding 2 Luchtfoto projectgebied (Bron: topotijdreis.nl)

An aerial photograph of a rural landscape during sunrise. The scene is bathed in warm, golden light, creating long shadows and highlighting the textures of the fields and forests. In the foreground, there is a dense forest of green trees. Beyond it, a large field of golden-brown crops, likely wheat, stretches across the middle ground. To the left, a small village with several houses is visible. The background shows rolling hills and more fields, all under a bright sky with a lens flare effect from the sun.

2.

Omgevingsanalyse

In dit hoofdstuk wordt de omgeving geanalyseerd. Hierbij wordt ingegaan op het landschapstype en wordt de huidige situatie toelicht.

2. Omgevingsanalyse

2.1 Natuurlijke ondergrond

Om een goede keuze te kunnen maken in het type beplanting is het van belang om in beeld te hebben wat de natuurlijke ondergrond is. Door in het projectgebied gebruik te maken van de plantensoorten die passen bij deze natuurlijke ondergrond, wordt zwak plantmateriaal voorkomen. Ook wordt met natuurlijke vegetatie een grotere bijdrage geleverd aan de biodiversiteit.

Geomorfologie

Geomorfologie valt in te delen in verschillende landvormen. Het projectgebied ligt op een stuwwal. Stuwwallen zijn in de ijstijd ontstaan door de druk en stuwende werking die het landijs op bevroren ondergrond onder en voor het ijsfront uitoefende. Het zijn boogvormige heuvelruggen, die veelal een vlakker plateaudeel bezitten.

Hoogteligging

Door de ligging op een stuwwal kent het projectgebied een hoge ligging. De hoogte ter plaatse van het projectgebied bedraagt gemiddeld circa 52 meter boven NAP. Op de kaart is te zien dat het terrein richting het oosten afloopt.

Afbeelding 3 Geomorfologie (Bron: Dinoloket.nl)

Afbeelding 4 Hoogteligging (Bron: AHN viewer)

Afbeelding 5 Bodem (Bron: Dinoloket.nl)

Afbeelding 6 Grondwater (Bron: Dinoloket.nl)

Bodem

Het ontstaan van een bepaalde bodem wordt beïnvloed door het materiaal van de ondergrond, de hoogteligging en de vochtigheid van de grond. Ter plaatse van het projectgebied is sprake van hoge bruine enkeerdgrond. De hoge bruine enkeerdgronden komen veelvuldig voor ten oosten van de denkbeeldige lijn Delden, Borne, Albergen, Tubbergen, Delden. De bruine enkeerdgronden betreffen de oude bouwlanden, welke door het opbrengen van potstalmest een dikke humushoudende bovengrond van gemiddeld 80 - 100 centimeter hebben.

Grondwatertrappen

De grondwatertrap is IIa. De grondwaterstand ligt gemiddeld tussen de 197 - 28 cm diepte ten opzichte van het maaiveld. Dit betekent dat het een relatief nat gebied is.

Beplanting

De gronden rondom het projectgebied bieden van nature een goede basis voor onder andere de volgende beplantingsoorten: zomereik, winter-eik, ruwe berk, lijsterbes, meidoorn, hazelaar, veldesdoorn, vuilboom, gelderse roos, beuk, linde, tamme kastanje, paardenkastanje, kers, pruim en wlanoot. Dit wordt ook wel potentiële natuurlijke vegetatie genoemd.

2. Omgevingsanalyse

2.2 Landschapstype

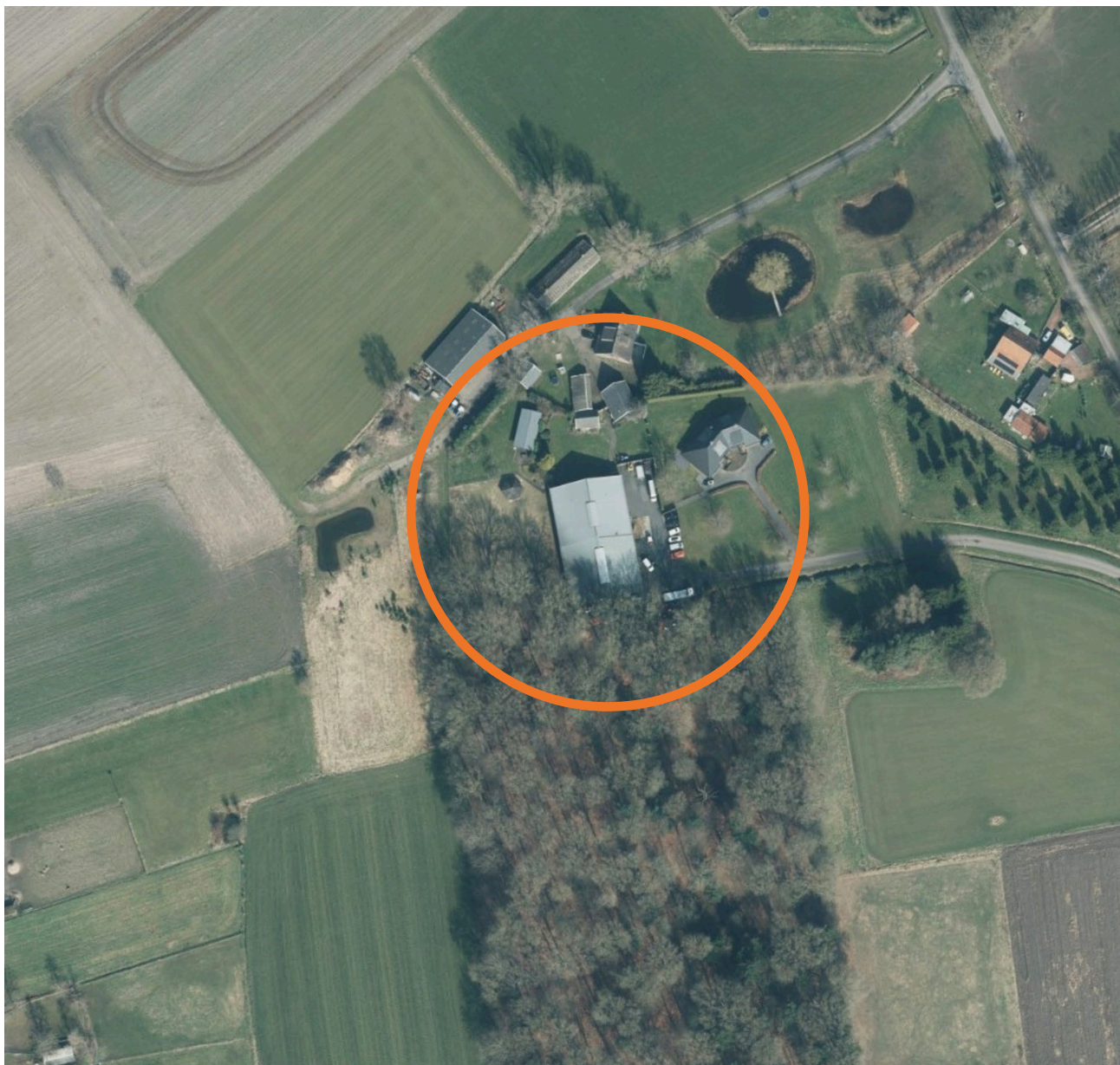
Het projectgebied ligt in het buitengebied van de gemeente Losser, op circa 3 kilometer ten zuidwesten van de kern De Lutte. In afbeelding 7 is de ontwikkeling van het landschap ter plaatse van het projectgebied tussen 1860 en 2022 te zien. Het landschap nabij de locatie betreft een kampenlandschap.

In het kampenlandschap waren grote ontginningen door waterkundige aspecten niet mogelijk. Hierdoor overheersten kleine particuliere ontginningen in dit gebied. Door deze kleinschalige ontginningen ontstonden kleine percelen, met een afwisseling van grasland en akkerland. De lage delen waren doorgaans in gebruik als grasland, de middenpercelen als bouwland en de hogere (arme zandgronden) als bos. De percelen werden omgeven door heggen en houtwallen waarmee vee op de plek werd gehouden, gewas werd beschermd tegen wind en waar brand- en geriefhout vandaan kon worden gehaald. De wegen volgen hogere delen in het landschap en hebben daardoor een bochtig verloop. Hierdoor zijn onregelmatige blokvormige patronen van verkaveling ontstaan. De plaats van de bebouwing volgt het hoogteverschil, een bestaand of voormalig bouwlandperceel en de weg.

Het kampenlandschap leverde een kleinschalig en afwisselend landschapsbeeld op, bestaande uit vele verschillend groenstructuren (ervenbosjes, lanen, singels en hagen), organische wegenpatronen, gestrooide erven en hoogteverschillen.

Afbeelding 7 Ontwikkeling van het landschap (Bron: Topotijdreis)

Afbeelding 8 Huidige situatie projectgebied (Bron: Topotijdreis)

2.3 Huidige situatie

Relicten van de ontginningsgeschiedenis zijn in de omgeving met name nog terug te zien in de onregelmatige wegen- en verkavelingspatronen en het fijnmazige patroon van houtsingels, houtwallen en bomenrijen. Ook voldoen de erven in de omgeving van het projectgebied sterk aan de karakteristieken van het kampenlandschap. Deze zijn over het algemeen ruim en volgen de onregelmatige verkaveling van het landschap. Op de erven komt een divers assortiment aan beplanting voor in de vorm van houtwallen, singels, hagen, solitaire bomen en (fruit)boomgaarden.

Het projectgebied zelf maakt onderdeel uit van een bebouwingscluster van twee aan elkaar gegroeide erven langs de Koopsweg. Binnen het projectgebied bevinden zich een woning met enkele bijgebouwen en een bedrijfshal met bijbehorende erfverharding. De bedrijfshal wordt gebruikt voor een mechanisatiebedrijf van waaruit tuin en parkmachines worden verkocht, verhuurd en gerepareerd kunnen worden.

3.

Beleid

In dit hoofdstuk wordt het van toepassing zijnde beleid weergegeven.

3. Beleid

3.1 Omgevingsvisie Overijssel

De Omgevingsvisie Overijssel is dé provinciale visie voor de fysieke leefomgeving van Overijssel. De provincie Overijssel stuurt op ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid. Bestaande kwaliteiten moeten worden beschermd en er moeten verbindingen worden gelegd tussen deze bestaande kwaliteiten en nieuwe ontwikkelingen. Dat wil zeggen dat nieuwe ontwikkelingen moeten bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit. Voor het behoud en het versterken van de ruimtelijke kwaliteit vormen essentiële gebiedskenmerken het uitgangspunt. Hierna wordt ingegaan op de gebiedskenmerken in de omgeving van het plangebied.

Natuurlijke laag: Stuwwallen

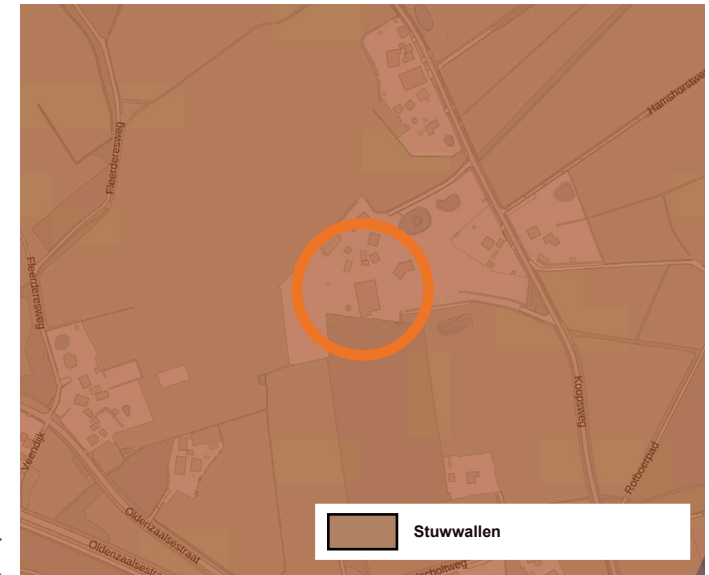
De stuwwallen zijn tijdens de ijstijd opgestuwde aardlagen. Door de vaak grote hoogteverschillen zijn ze nu nog steeds goed zichtbaar. Op een aantal plekken zijn de ruggen al van verre zichtbaar; bovenop staand bieden ze spectaculaire zichten over de provincie. De stuwwallen hebben als regionale inzijsgebieden een belangrijke functie in het watersysteem. Het zijn de 'ingangen' van regionale en lokale stelsels van grondwaterstromen. Lagen met diverse bodemsamenstelling zijn scheef gesteld, waardoor er voedselrijker en armere, waterdoorlatende en ondoorlatende lagen direct naast elkaar kunnen liggen. Zo bestaan de Twentse stuwwallen voor een groot deel uit tertiaire (zee)klei en keileem. Hierdoor zijn ze overwegend nat en komen er talrijke brongebieden voor. Als ontwikkelingen plaats vinden, dan dragen deze bij aan het beter zichtbaar en beleefbaar maken van de hoogteverschillen en van de over-

gang tussen stuwwal en omgeving. Ook dienen ontwikkelingen bij te dragen aan versterking van de potentiële natuurlijke kwaliteiten van de 'natte voet' van de stuwwal (kwelzone, brongebied) en deze beter zichtbaar maken.

Laag van het agrarisch cultuurlandschap: Oude hoevenlandschap

Landschap met verspreide erven. Het werd ontwikkeld nadat de complexen met de grote essen 'bezet' waren en een volgende generatie boeren nieuwe ontwikkelingsruimte zocht. Die vonden ze bij kleine dekzandkopjes die individueel werden ontgonnen. Dit leidde tot een landschap dat dezelfde opbouw kent als het essen essenslandschap, alleen in een meer kleinschalige, meer individuele en jongere variant. Deze kleinere maat en schaal is tevens de reflectie van de natuurlijke ondergrond.

De ambitie is het kleinschalige, afwisselende oude hoevenlandschap vanuit de verspreid liggende erven een ontwikkelingsimpuls te geven. Deze erven bieden veel ruimte voor landbouw, wonen, werken, recreatie, mits er wordt voortgebouwd aan kenmerkende structuren van het landschap: de open esjes, de routes over de erven, de erf- en landschapsbeplantingen. Binnen deze structuren zijn er vol op mogelijkheden om een functioneel grootschalige landbouw in een kleinschalig landschap te ontwikkelen.

Afbeelding 9 Natuurlijke laag (Bron: Omgevingsvisie provincie Overijssel)

Afbeelding 10 Laag van het agrarisch cultuurlandschap (Bron: Omgevingsvisie provincie Overijssel)

3.2 Landschapontwikkelingsplan

Het beleid van de gemeente Losser op het gebied van landschap is verwoord in het landschapontwikkelingsplan (LOP) Noord Oost Twente deeluitwerking gemeente Losser. Het geeft de visie van de gemeente op het omgaan met haar landschap voor de komende 10 jaar.

In het LOP wordt onderscheid gemaakt tussen vier landschappelijke eenheden, met daarbinnen diverse deelgebieden. Het projectgebied ligt in de landschappelijke eenheid 'Oldenzaalse stuwwal', binnen het deelgebied 'Elfterheurne-Lage Hoek'.

Oldenzaalse stuwwal, deelgebied Elfterheurne-Lage Hoek

Door de hoge reliëfgraad, de grote hoogteverschillen en de ondoorlatendheid van de bodem wordt de Oldenzaalse stuwwal gekenmerkt door vele waardevolle bronnen en snelstromende beken.

Het deelgebied Elfterheurne-Lage Hoek bekleed in Losser een bijzondere rol, vanwege zijn waterhuishoudkundige opbouw. Op de rand van de stuwwal ontspringen veel bronnen die de bovenlopen van de Dinkel voeden. Het gebied bevat veel bos en landbouw, waarin een deels herkenbaar oorspronkelijk essen- en kampenlandschap te vinden is. Met name in de noordoosthoek en zuidpunt.

Als ontwikkelingsaccenten worden behoud en versterking van landschapswaarden voorgestaan. De brongebieden dienen zo te worden ingericht

dat het watersysteem wordt versterkt. Acties als het langer vasthouden en het laten infiltreren van kwalitatief hoog bronwater door het dempen van sloten zijn erg belangrijk om te stimuleren. Dit sluit aan op de Provinciaal natuurbeleid, waarin bestaande natuur& bosgebied en begrensde nieuwe natuur aangewezen is en waarvan habitatrichtlijn gebied 'Landgoederen Oldenzaal' in dit deelgebied ligt. Ook sluit het aan op de visie van het waterschap.

Landschapstype:

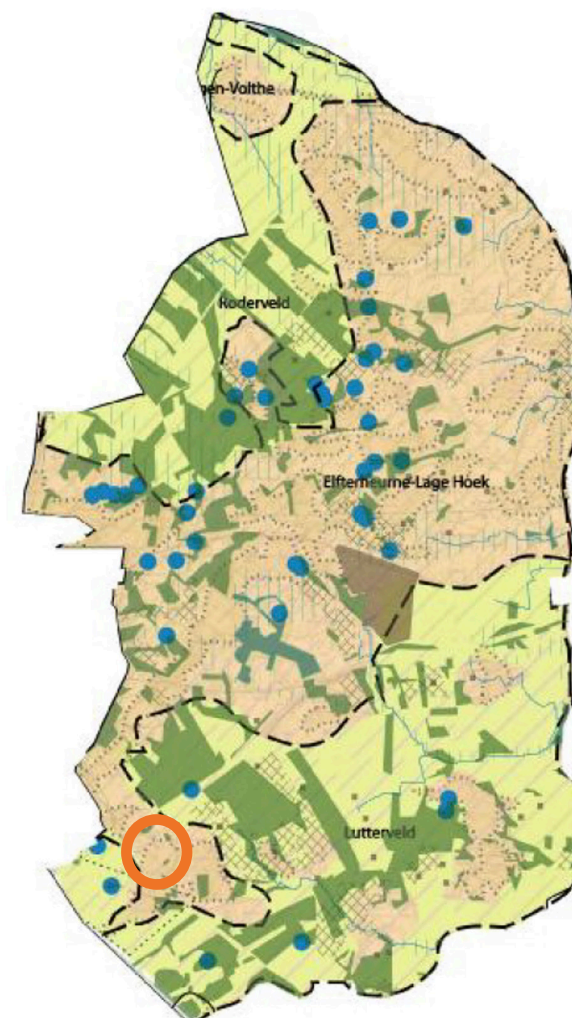
- kampenlandschap

Ontwikkelingsrichting:

- Behoud, herstel en versterking landschapswaarden

Aandachtspunten en kansen:

- Actief herstel van kleine landschapselementen in de vorm van bos of houtwallen.
- Stimuleren grondgebonden landbouw (akkerproducten) op de kampen.
- Aanleg recreatieve paden, herstel en/of openstellen kerkepaden.
- Ruimte bieden aan kleinschalige ontwikkelingen gecombineerd met aanleg van landschapselementen en boscomplexen.
- Kwalitatief schoon bronwater rond bronnen langer vasthouden door het dempen van sloten.
- Bron-/Beekherstel.

Afbeelding 11 Uitsnede LOP (Bron: gemeente Losser)

4.

Onderbouwing landschapsplan

In dit hoofdstuk wordt het landschapsplan toegelicht aan de hand van een onderbouwing.

4. Onderbouwing landschap- splan

4.1 Uitgangspunten

Uitgangspunten initiatiefnemer:

- Bouw van een nieuwe opslaghal (circa 600 m²)
- Inpassing van het geheel in de omgeving;

Uitgangspunten provincie Overijssel

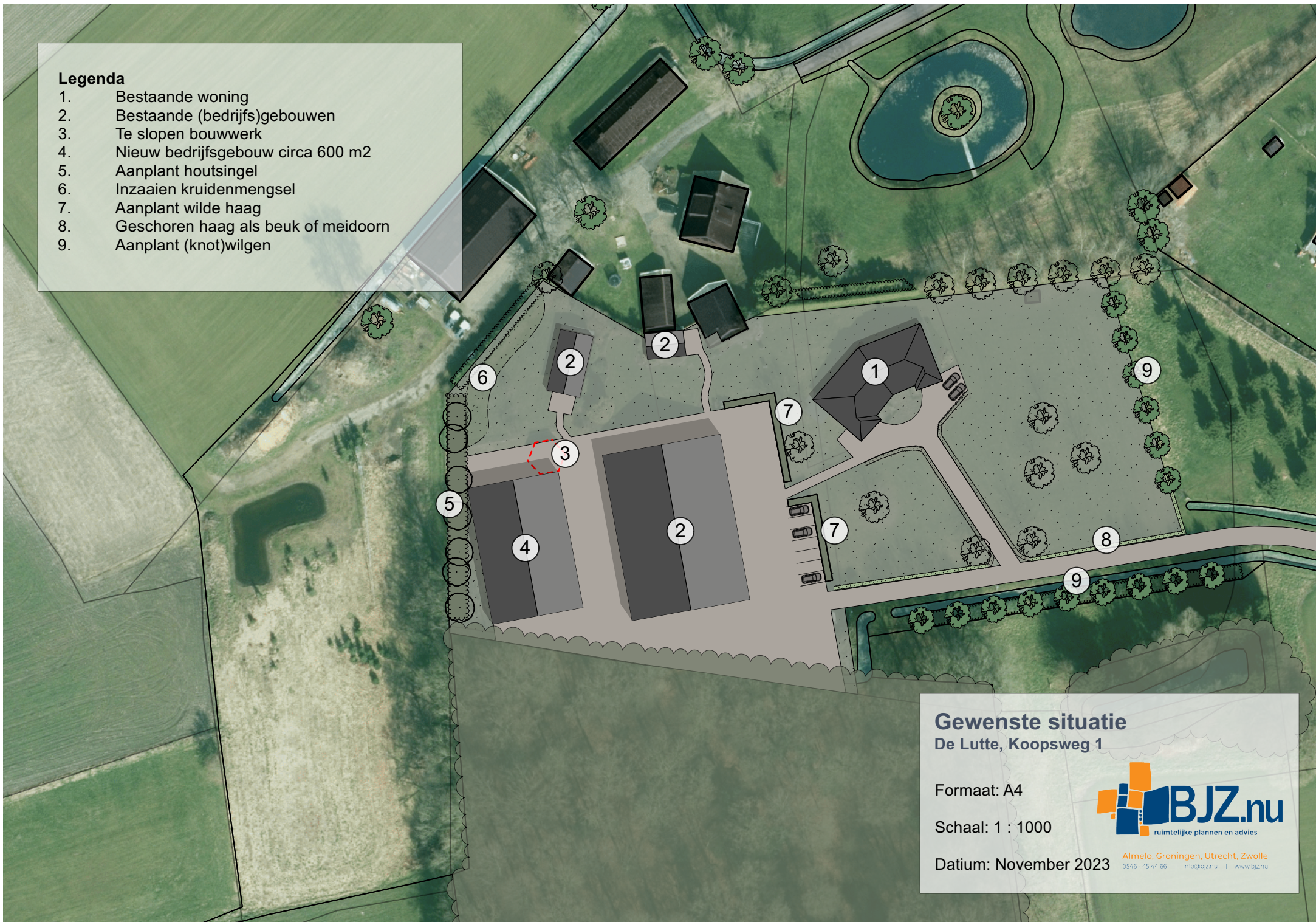
- Het erf moet aansluiten bij de gebiedskenmerken van het 'oude hoevenslandschap' volgens de Omgevingsvisie Overijssel;

Uitgangspunten gemeente Losser

- Kleinschalige ontwikkelingen gaan gecombineerd met aanleg van landschapselementen;
- De kleinschaligheid van het landschap dient behouden te blijven en waar mogelijk te worden versterkt;
- Er dient gebruik te worden gemaakt van streekeigen beplanting met inheemse soorten;
- De Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving is van toepassing;

Legenda

1. Bestaande woning
2. Bestaande (bedrijfs)gebouwen
3. Te slopen bouwwerk
4. Nieuw bedrijfsgebouw circa 600 m²
5. Aanplant houtsingel
6. Inzaaien kruidenmengsel
7. Aanplant wilde haag
8. Geschoren haag als beuk of meidoorn
9. Aanplant (knot)wilgen

Gewenste situatie

De Lutte, Koopsweg 1

Formaat: A4

Schaal: 1 : 1000

Datum: November 2023

Almelo, Groningen, Utrecht, Zwolle
0546 45 44 66 | info@bjz.nu | www.bjz.nu

4. Onderbouwing landschapsplan

4.2 Groenstructuren en inrichting

In het landschapsplan wordt op twee aspecten ingegaan, namelijk: de erfinrichting en de groenstructuren. De erfinrichting gaat in op de situering van de bebouwing op het erf en de groenstructuren gaat in op de passende beplanting op het erf.

Erfinrichting

Bij de erfinrichting is het van belang dat de nieuwe te realiseren bedrijfshal op een passende locatie op het bestaande erf wordt gerealiseerd.

De gebouwen op erven in het buitengebied zijn over het algemeen volgens een bepaalde hiërarchie op het terrein gesitueerd. Het woongedeelte (woning) bevindt zich daarin aan de voorzijde van het erf en het werkgedeelte (schuren) ondergeschikt daarachter. Daarbij liggen gebouwen niet verspreid van elkaar, maar altijd geclusterd.

Het erf aan de Koopsweg 1 voldoet aan deze karakteristieke opbouw. De entree van het erf gemarkeerd door de bestaande woning met ruime siertuin. Daarachter bevindt zich het werkgedeelte met de bedrijfsgebouwen. Om deze karakteristieke opbouw te behouden, wordt de nieuwe bedrijfshal binnen het werkgedeelte gerealiseerd, achter de bestaande bedrijfshal. De nieuwe bedrijfshal wordt op korte afstand van de bestaande bedrijfshal gepositioneerd, zodat enerzijds een compact cluster van gebouwen ontstaat en anderzijds langs de kavelgrens ruimte overblijft voor een groene invulling.

Voor de ontsluiting van het erf blijft de bestaande inrit op de Koopsweg behouden. Deze inrit is de hoofdentree van het erf worden en is als zodanig duidelijk te herkennen.

De keuze voor verharding en materialen van de bedrijfshal moet in gedekte kleurstelling sober worden toegepast en in afstemming met elkaar. Bij de aanvraag voor de omgevingsvergunning zal de bedrijfshal worden getoetst aan de welstandsnota.

Landschappelijk

Voor de landschappelijke inpassing is het van belang om aan te sluiten bij de structuur rondom het projectgebied. Het betreft een kleinschalig besloten landschap waarin houtwallen, houtsingels, bosjes en (knot)bomenrijen het beeld langs de wegen en kavelgrenzen bepalen. Ook komt een divers assortiment aan erfbeplantingen voor.

In de huidige situatie is ten zuiden van het erf een bosperceel aanwezig, wat de kleinschaligheid van het landschap naar voren laat komen. Om dit verder te versterken wordt langs de kavelgrens aan de westzijde van het erf een houtsingel voorgesteld. De houtsingel wordt opgebouwd uit diverse (opgaande) inheemse soorten en schermt de nieuwe bedrijfshal op een passende manier af. Aan de voet van de houtsingel wordt een kruidmengsel ingezaaid. Zodoende ontstaat een mantel met zoom, wat voor diverse fauna een goede verblijfplaats vormt.

Verder wordt aan de oostelijke kavelgrens, evenals langs de zuidzijde van de toegangsweg, een

bomenrij met (knot)wilgen voorgesteld. Knotbomen vormen al eeuwen lang een vertrouwd beeld in het Nederlandse cultuurlandschap. De noestige knotbomen vormen een geschikte nest- en schuilgelegenheid voor vogelsoorten als de steenuil, merel, houtduif, tjiptjaf en de zwartkop.

Aanvullend wordt het voorerf van het erf voorzien van een streekeigen haag, bestaande uit beuken of meidoorn. Hiermee wordt het woongedeelte van het erf duidelijker geaccentueerd. Het gewenste eindbeeld bestaat uit een geschoren haag van circa 1 meter hoog.

Ten slotte wordt het verharde (parkeer)terrein rondom de bedrijfsbebouwing in een groene jas gestoken, door de aanplant van een wilde gemengde haag langs de zoom. Naast de afschermdede functie, functioneert de haag tevens als schuilplaats en voedselbron voor diverse dieren en insecten. De hoogte van de landelijke haag is 2 meter.

Met de voorgestelde maatregelen wordt het erf goed ingepast in het landschap en neemt de ruimtelijke kwaliteit toe.

4. Onderbouwing landschapsplan

4.3 Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving

De Kwaliteitsimpuls Groene omgeving (KGO) is het kwaliteitsinstrument voor het landelijk gebied. Het KGO houdt in dat in het buitengebied grootschalige uitbreidingen en nieuwe ontwikkelingen mogelijk zijn, mits die gelijk opgaan met verbeteringen van de ruimtelijke kwaliteit. Ontwikkelruimte en kwaliteitsprestaties moeten in evenwicht zijn.

Ruimtelijke kwaliteit wordt gerealiseerd door naast bescherming vooral in te zetten op het verbinden van bestaande gebiedskwaliteiten en nieuwe ontwikkelingen, waarbij bestaande kwaliteiten worden beschermd en versterkt en nieuwe kwaliteiten worden toegevoegd.

De methodiek voor het bepalen van de balans tussen ontwikkelingsruimte en de gevraagde investering in de groene omgeving, is gericht op het volgende: hoe meer de ontwikkeling als gebiedsvreemd te beschouwen is en /of hoe groter de schaal en impact op de ruimtelijke kwaliteit is en / of hoe groter het eigen belang is, des te zwaarder weegt dat aan de ontwikkelingskant van de balans en hoe hoger de aanvullende kwaliteitsprestaties dan dienen te zijn. Als het gaat om een gebiedsvreemde ontwikkeling van een grote schaal, met een grote impact op de omgeving en groot eigen belang, dan zal een forse investering in het landschap nodig zijn.

Om te beoordelen of medewerking kan worden

verleend aan het verzoek, wordt het initiatief aan het volgende getoetst:

- Gebiedseigen / gebiedsvreemde ontwikkeling;
- Schaal en impact op de omgeving;
- Eigen belang / maatschappelijk belang.

Gebiedseigen ontwikkeling

Het ontwikkelingsperspectief voor het projectgebied (wonen en werken in het kleinschalige mixlandschap) richt zich op het in harmonie met elkaar ontwikkelen van de diverse functies in het buitengebied. Aan de ene kant melkveehouderij, akkerbouw en opwekking van hernieuwbare energie als belangrijke vormen van landgebruik. Aan de andere kant gebruik voor natuur, recreatie, wonen en andere bedrijvigheid. De ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw, maar ook die voor de andere sectoren, wil de provincie Overijssel in dit ontwikkelingsperspectief nadrukkelijk verbinden met behoud en versterking van cultuurhistorische, natuurlijke en landschapselementen. In voorliggend geval worden omliggende agrarische bedrijven niet in hun mogelijkheden beperkt en draagt het voornemen bij aan nieuwe functies in het mixlandschap ter behoud en versterking van cultuurhistorische, natuurlijke en landschapselementen. Geconcludeerd wordt dan ook dat het gaat om een gebiedseigen ontwikkeling.

Schaal en impact op de omgeving

De ontwikkeling heeft betrekking op een bestaand bedrijfsperceel, waarop reeds bebouwing aanwezig is. De ontwikkeling gaat uit van het bouwen van een extra bedrijfshal binnen het bestaande erf. De nieuwe bedrijfshal wordt zodanig gepositioneerd dat de karakteristieke opbouw van het erf

niet wordt aangetast. Daarnaast blijkt uit de milieuparagraaf van het voor de ontwikkeling opgestelde plan dat geen sprake is van verslechtering van het leefklimaat van omliggende woonpercelen, mede gezien de al aanwezige bedrijfsmatige activiteiten.

De schaal en impact van de ontwikkeling is daarmee klein te noemen.

Eigen belang en maatschappelijk belang

Er is sprake van een eigen belang. Met de uitbreiding van het oppervlakte bedrijfsgebouwen wordt een duurzaam toekomstperspectief geboden aan het mechanisatiebedrijf.

Tegenprestatie

Voor de voorgenomen ontwikkeling wordt er naast de basisinspanning aanvullende kwaliteitsprestaties gevraagd die bijdragen aan de versterking van de gebiedskenmerken en landschappelijke kwaliteiten ter plaatse. De basisinspanning bestaat uit het op een passende locatie binnen het erf realiseren van de gewenste bedrijfshal en de realisatie van een gebiedseigen houtsingel, waarmee de hal wordt afgeschermd. Aanvullend worden diverse maatregelen genomen om de ruimtelijke kwaliteit ter plaatse te verbeteren. Zo wordt een rij knotwilgen aangeplant, wordt een bloemenmengsel ingezaaid, wordt het voorerf voorzien van een passende haag en worden wilde hagen aangeplant.

5.

Aanleg en beheer

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de ingetekende landschapselementen idealiter geplant of onderhouden dienen te worden.

5. Aanleg en beheer

5.1 Algemene aanplantinstructie

1. Het aanplanten van een landschapselementen kan plaats vinden tussen (half) november en (half) maart, mits het niet vriest.
2. Zorg dat er niet te diep geplant wordt. De diepte is afhankelijk van de omvang van het wortelstelsel. Zorg dat alleen de wortels in het gat zitten.
3. Indien niet direct alle bomen en/of struiken kunnen worden aangeplant, dan kunnen deze tijdelijk worden opgekuild. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de bomen/struiken met de wortels in te zetten.

5.2 Specifieke aanplantinstructie

Houtsingel

1. Plant de houtsingel in rijen aan met een plantafstand van bij voorkeur 1 bij 1 meter.
2. Plant de soorten aan in groepen van minstens 5-7 stuks per soort. Op die manier wordt voorkomen dat langzaam groeiende soorten worden overgroeid door snel groeiende soorten.
3. Plaats een afrastering op 2 meter afstand van de houtsingel, om de nieuwe aanplant tegen vraat door vee te beschermen.
4. Geef de jonge aanplant, indien mogelijk, met name de eerste twee jaar na aanplant voldoende water in droge perioden en houd het element zoveel mogelijk onkruid vrij.

Inzaaien kruidenmengsel

1. Verwijder aanwezige begroeiing zodat het

zaaigoed in de kale grond valt en er geen concurrentie optreedt om lucht en licht. Want licht en lucht zijn nodig voor de kieming van de zaden en de verdere ontwikkeling van de ingezaaide planten.

2. Een stevig kiembed is gunstig voor de ontwikkeling van de planten. Maak de grond dus niet te los. Als de grond erg dicht is, kan de bovenste centimeter met een hark los worden gemaakt
3. Vormt grasland de uitgangssituatie? Dan is het advies om de zode te verwijderen (plaggen). Frees de bodem niet! Want hiermee wordt de grasbegroeiing niet weggehaald. De wortels blijven zitten en lopen weer uit. Ook de bodem wordt sterk verstoord, waardoor versneld voedingsstoffen vrijkomen. Dit is ongunstig voor de ontwikkeling van de ingezaaide planten.
4. De voorkeursperioden voor zaaïen zijn augustus-september of februari-maart. Dit heeft ermee te maken dat veel planten koude- en weersinvloeden nodig hebben om te kunnen kiemen. Bij voorkeur niet zaaïen als de grond drijfnat is. Ook zaaïen tijdens vorst of sneeuw wordt afgeraden.
5. De benodigde hoeveelheid zaaigoed hangt af van de bodem: 1,25 g/m² op zand. Het zaad van inheemse, meerjarige planten is vaak stof-fijn, waardoor een kleine hoeveelheid zaad al genoeg is.
6. Meng het zaaigoed met licht vochtig zand (niet nat). Hiervoor kan bijvoorbeeld straatzand worden gebruikt. Dit steekt mooi af tegen de overwegend donkere ondergrond. Op die manier is goed zichtbaar waar u al zaden gestrooid heeft. Ga voor menging uit van

ongeveer 1 emmer zand op iedere 100 gram zaad of 1 kruiwagen zand voor 1 kg zaad.

5.3 Specifiek beheer

Houtsingel

Na ongeveer 5-6 jaar zullen de takken in de houtsingel elkaar gaan raken en dient er waar nodig gesnoeid en gedund worden. Na 10 jaar is de eerste keer onderhoud noodzakelijk. De meeste houtsingels en houtwallen worden als hakhout beheerd en tussen de 10-12 jaar afgezet. Afzetten betekent dat de bomen en struiken tot 10 à 20 cm boven de grond worden afgezaagd. De bomen en struiken groeien uit zichzelf weer uit. Bij voorkeur dient er kleinschalig gewerkt te worden waarbij niet alle singels tegelijk een onderhoudsbeurt krijgen. Om de variatie in leeftijd te waarborgen dient ieder jaar, afhankelijk van het onderhoudsinterval, een gedeelte van de singel te worden afgezet. Bij het afzetten is het in elk geval van belang dat er genoeg licht op de bodem valt om de stobben te laten uitlopen. Dat betekent vaak een vrij drastische dunning. Oude bomen blijven meestal staan, evenals bomen met holten die vaak het domein van vogels en vleermuizen zijn.

Kruidenrijk grasland

1. Maai de vegetatie het eerste jaar zodra deze 20-25 cm hoog is. Maai met een zeis, bosmaaier met een messenblad (geen draadkop!) of een cyclomaaier zodat het maaisel kan worden afgevoerd. Gebruik geen klepelmaaier, aangezien deze het maaisel te fijn maakt waardoor harken/oprapen niet mogelijk is. Maai niet te laag (> 5 cm boven grond).
2. Afvoeren van maaisel voorkomt dat een viltige

laag van oud maaisel op de bodem ontstaat. Deze belemmert kieming van zaden en vers-
tikt eventuele kiemplanten.

3. Vanaf het tweede jaar bestaat het beheer eveneens uit maaien en afvoeren van maaisel. Frequentie en tijdstip van maaien is afhankelijk van de productiviteit van de begroeiing. Over het algemeen geldt dat tweemaal per jaar maaien (en afvoeren) volstaat: de eerste maaibeurt tussen half mei en half juni en de tweede maaibeurt later in de zomer.
4. De bloeiperiode van de ingezaaide planten kan verlengd worden door gefaseerd maaibe-
heer uit te voeren. Dit betekent dat niet alles op hetzelfde moment wordt gemaaid. Het deel dat bij de eerste maai-
beurt is gemaaid, loopt opnieuw uit en bloeit enkele weken later. Zo hebben ook latere bloembezoekers zoals bijen en vlinders voedsel. Voor meer biodiversiteit is gefaseerd beheer altijd aan te raden.

Colofon

Project: Koopsweg 1, De Lutte
Auteur: BJZ.nu
Datum: November 2023
Status: Definitief

Vestiging Almelo
Twentepoort Oost 16a
7609 RG Almelo

Vestiging Zwolle
Dr. van Wiechenweg 2
8025 BZ Zwolle

Vestiging Utrecht
Wattbaan 51
3439 ML Nieuwegein

www.bjz.nu
0546 434 466
info@bjz.nu

Legenda

1. Aanleg houtsingel (circa 200 m²)

Overstaanders:

Quercus robur/Prunus avium/Betula pendula/Carpinus betulus, 7 stuks, aanplantmaat 14-16 (stamomtrek in cm), verspreiden

Ondergroei:

Viburnum opulus - Geldersche roos (20%)

Corylus avellana - Hazelaar (20%)

Sorbus aucuparia - Lijsterbes (20%)

Rhamnus frangula - Vuilboom (15%)

Crataegus monogyna - Meidoorn (20%)

Ilex aquifolium - Hulst (5%)

Aanplantmaat 60-80, 1 st/m² aanplanten, aanplanten in groepen van 5

Eindbeeld: opgaande houtsingel

2. Inzaaien inheems meerjarig bloemenmengsel naar keuze (circa 150 m²)

3. Aanleg wilde gemengde haag

Crataegus monogyna – Eenstijlige meidoorn (20%)

Cornus mas – Gele Kornoelje (20%)

Carpinus betulus - haagbeuk (20%)

Prunus spinosa - Sleedoorn (20%)

Acer campestre - Spaanse aak (20%)

Aanplantmaat 80-100, 2 st/m¹ aanplanten, aanplanten in groepen van 5

Eindbeeld: losse haag van circa 2 meter hoog

4. Aanleg geschoren haag

Fagus sylvatica/Crataegus monogyna naar eigen keuze,

aanplantmaat 80-100, dubbele rij, 9 st/m¹ aanplanten

Eindbeeld: geschoren haag van circa 1 meter hoog

5. Aanplant bomenrij wilgen

Salix alba, 6 stuks, aanplantmaat 14-16 (stamomtrek in cm), maximaal 8 meter plantafstand

6. Aanplant bomenrij wilgen

Salix alba, 9 stuks, aanplantmaat 14-16 (stamomtrek in cm), maximaal 8 meter plantafstand

Landschapsmaatregelen

De Lutte, Koopsweg 1

Formaat: A3

Schaal: 1 : 1000

Datum: November 2023

Almelo, Groningen, Utrecht, Zwolle
0546 45 44 66 | info@bjz.nu | www.bjz.nu